

BOSBOUWSECTOR IN SURINAME

Economisch Analyse 2000 - 2003

Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht
Afdeling: Economische analyses
Drs. Rewiechand Matai

Oktober 2004

1.	INLEIDING	3
2.	SURINAAMS BOS EN HOUTVOORKOMENS IN WERELD CONTEXT.....	4
3.	HOUTPRODUCTIE GEBIEDEN	4
3.1	PRODUCTIEBOS	4
3.2	STATUS VAN TERREIN	5
3.3	VERBAND TUSSEN STATUS VAN HET TERREIN EN HOUTPRODUCTIE.....	6
4.	HOUTPRODUCENTEN.....	7
4.1	BOSEXPLOITANTEN.....	7
4.2	HOUTTRANSPORTEURS	8
4.3	HOUT VERWERKINGSBEDRIJVEN	8
5.	HOUTPRODUCTIE	9
6.	HOUTSOORTEN.....	11
7.	HOUTEXPORTEN	12
7.1	EXPORT ASSORTIMENTEN.....	12
7.2	EXPORTPRIJZEN.....	14
7.3	EXPORT BESTEMMING	15
7.3.1	<i>Regio's</i>	15
7.3.2	<i>Handelsblokken</i>	17
7.3.3	<i>De ITTO</i>	18
8.	HOUTIMPORTEN	20
9.	HANDELSBALANS.....	21
10.	BINNENLANDS HOUTVERBRUIK.....	22
11.	ARBEIDS PLAATSEN	24
12.	DE DIRECTE INKOMSTEN VOOR DE STAAT	24
13.	DEVIEZEN GENERERING	26
14.	HET BRUTO BINNENLANDS PRODUCT (BBP).....	26
15.	BOSBEHEER EN BOSBEHEERSKOSTEN.....	27
16.	BUITENLANDSE INVESTERINGEN IN DE BOSBOUWSECTOR.....	29
16.1	ALGEMEEN.....	29
16.2	OUTPUT VAN DE INVESTERINGEN.....	29
16.3	MOGELIJKE OUTPUT BIJ OPTIMALE EN EFFICIËNTE BENUTTING VAN DE BOSPOTENTIE	31
16.4	IMPACT VAN HET OLIEPALM PROJECT IN HET PATAMACCA GEBIED.....	31
	RELEVANTE LITERATUUR.....	35

1. INLEIDING

In dit rapport is de bosbouwsector in nationaal – economische perspectief geplaatst. Hier zijn de jaren 2000 tot en met 2003 belicht, voorts is het de bedoeling om in de toekomst een soortgelijke analyse jaarlijks te verrichten.

In dit kader wordt onder bosbouwsector verstaan de op een volgende activiteiten binnen het productieproces van hout t.w. bosexploitatie, rondhouttransport en houtverwerking in de zagerijindustrie. Voor deze sector zijn de aspecten als de productie waarde, exportopbrengsten, deviezen generering, overheidsinkomsten als meetinstrumenten gehanteerd ter bepaling van de bijdrage aan de nationale economie over de desbetreffende jaren. Verder is er ook aandacht besteed aan de gerealiseerde toegevoegde waarde en het BBP. Uiteindelijk is er geprobeerd om de buitenlandse investeringen in de bosbouwsector in Suriname te belichten.

2. SURINAAMS BOS EN HOUTVOORKOMENS IN WERELD CONTEXT

Ongeveer 3,8 miljard ha¹ van de totale aard oppervlakte is bedekt met bos. Hiervan is ongeveer 1,9 miljard ha of 52% te categoriseren als tropisch bos. In Suriname komt uitsluitend (14,8 miljoen ha) tropisch bos voor. Dit is ongeveer 0,8% van het totale tropische bos van de hele wereld. Volgens FAO calculaties is de jaarlijkse ontbossing op wereld niveau ongeveer 9 miljoen ha of 0,2%. Voor Suriname kan gesteld worden dat de ontbossing heel minimaal is.

De totale wereld houtvoorkomens bedraagt ongeveer 386,4 miljard m³. De totale houtvoorkomens voor Suriname bedraagt 2 miljard m³, dit is ongeveer 0,5% van de totale wereld houtvoorkomens. Echter moet gesteld worden dat ongeveer 5 miljoen ha van het totale Surinaamse bos geïndiceerd is als productiebos. Rekeninghoudend hiermee en een kapbare houtvolume van 15 m³ per ha komt de potentiële kapbare houtvoorkomens voor Suriname neer op 75 miljoen m³.

3. HOUTPRODUCTIE GEBIEDEN

3.1 Productiebos

De totale oppervlakte van Suriname bedraagt ongeveer 16,4 miljoen ha, hiervan is meer dan 80% bedekt met bos. Het Surinaamse bos is grotendeels overheidsbezit. Van de totale bosoppervlakte heeft de indicatieve bosclassificatie exercitie², gedaan door LBB en Celos (Narena) in samenwerking met de FAO, ongeveer 5 miljoen ha aangegeven als geschikt permanent productiebos te zijn.

In de jaren 2000 en 2001 is er hout gekapt op ongeveer 1,5 miljoen ha bos. Terwijl in de jaren 2002 en 2003 dit gedaald is naar respectievelijk 1,2 miljoen en 1 miljoen ha. Uit deze informatie is het te stellen dat momenteel slechts 20% tot 30% van het voorgestelde permanent productiebos benut wordt voor houtproductie doeleinden, wat neerkomt op ongeveer 10% van de totale bos oppervlakte van Suriname.

In dit kader dient opgemerkt te worden dat op jaarbasis slechts een heel beperkt deel van de hierboven in beeld gebrachte productiegebieden in productie wordt genomen. Met als uitgangspunt van een gemiddelde jaarproductie van 150.000 m³ rondhout en van een kapintensiteit van 10 m³ rondhout per ha³, komt het jaarlijks in productie genomen bos op ongeveer 15.000 ha. Doch is het mogelijk om middels informatie uit het kapvakken systeem exact de omvang van het productiebos vast te stellen, dat op jaarbasis daadwerkelijk in productie wordt genomen. Echter is deze informatie vooralsnog niet ter beschikking.

¹ FAO; State of the World's Forest 2003

² Middels vegetatie kaart van Teunissen en analyse van satelliet beelden door Narena in 1998

³ Onder de huidige Surinaamse omstandigheden wordt er per ha ongeveer 10 m³ rondhout gekapt

3.2 Status van terrein

Tabel 1. Formele status van het terrein in aantal en oppervlakte in 2000 en 2003

Status van terrein	2000		2001		2002		2003	
	Aantal	Oppervlakte In ha	Aantal	Oppervlakte In ha	Aantal	Oppervlakte In ha	Aantal	Oppervlakte In ha
Concessie	85	1.067.000	77	990.000	55	747.000	50	444.000
Houtkapvergunning	48	250.000	42	207.000	48	232.000	50	273.000
Gemeenschapsbos					2	6.000	3	16.000
Incidentele houtkapvergunning	31	125.000	18	62.000	14	78.000	2	4.000
Eigendom	13	11.000	15	16.000	14	14.000	12	12.000
Erfpacht	5	22.000	5	22.000	5	18.000	4	18.000
Grondhuur	7	1.600	5	10.000	6	10.000	3	10.000
LBB reserve	3	29.000	1	49.000			1	2.000
Cultuurbos	1	7.000	1	7.000	1	7.000	1	7.000
Domein	4	24.000	21	122.000	32	174.000	23	301.000
Totaal	197	1.536.600	185	1.485.000	177	1.286.000	149	1.087.000

Het houtproductieareaal wordt door de overheid onder verschillende vergunnings vormen toegewezen aan derden om productie activiteiten daarop te ontplooiën. Tabel 1 toont aan dat in de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 er op respectievelijk 197, 185, 177 en 149 terreinen actief hout is geëxploiteerd. Als gelet wordt op de status van het terrein dan blijkt dat in de respectievelijke jaren:

- er uit een aantal van 85, 77, 55 en 50 concessie terreinen die een oppervlakte vertegenwoordigden van respectievelijk 1.067.000 ha, 990.000 ha, 747.000 ha en 444.000 ha hout is gekapt.
- Verder is er in de desbetreffende jaren ook hout geëxploiteerd op de respectievelijk aantallen van 48, 42, 48 en 50 houtkapvergunning terreinen met een oppervlakte van respectievelijk 250.000 ha, 207.000 ha, 232.000 ha en 273.000 ha.
- Middels de goedkeuring van de “Wet Bosbeheer van 1992” in de Nationale Assemblee, is er een proces opgang gebracht waarbij geleidelijk aan de houtkapvergunningen omgezet worden tot gemeenschapsbossen. Vermeld dient te worden dat er in augustus 2001 de eerste gemeenschapsbossen zijn toegewezen. Tot en met het jaar 2003 zijn er 11 houtkapvergunningen omgezet tot gemeenschapsbossen. In 2002 is er uit 2 gemeenschapsbossen met een oppervlakte van 6.000 ha hout gehaald. Terwijl in 2003 dit 3 bedroeg met een oppervlakte van 16.000 ha.
- 31, 18, 14 om 2 incidentele houtkapvergunningen met een totale oppervlakte van respectievelijk 125.000 ha, 62.000 ha, 78.000 ha en 4.000 ha waren in de genoemde jaren ook actief in exploitatie. De in productie zijnde aantallen en oppervlakten van dit type vergunning vertoont een afnemende trend. Dit is mede toe te schrijven aan het feit dat de vervallen incidentele houtkapvergunningen niet meer zijn verlengd.

- Voorts waren er ook eigendom, erfpacht, grondhuur en domeingronden in de jaren 2000 tot en met 2003 in productie. Vermeldenswaard is het dat wat de eigendoms terreinen betreft, het voornamelijk gaat om de oude plantages in het district Para. De erfpacht en grondhuur terrein zijn gebieden die een bestemming hebben als conversiebos, voor de agrarische sector.

3.3 Verband tussen status van het terrein en houtproductie

Wordt er een verband gelegd tussen de status van het terrein en de houtproductie, dan blijkt dat de concessies in de periode 2000 - 2003 de hoogste houtproductie hebben geleverd. In 2000 2001, 2002 en 2003 heeft dit type terrein respectievelijk 49%, 45%, 62% en 59% van de totale rondhout productie geleverd. Verder is er geconstateerd dat door de houtkapvergunning terreinen de tweede hoogste houtproductie is geleverd. In de genoemde jaren is hieruit respectievelijk 22%, 21%, 19% en 30% van de productie gehaald. Een heel opmerkelijke ontwikkeling heeft zich voor gedaan met betrekking tot de productie van hout uit de incidentele houtkapvergunning terreinen. Uit dit type vergunning, dat door de jaren heen een significante bijdrage heeft geleverd aan de houtproductie, neemt naderhand de productie steeds af. De procentuele bijdrage hieruit in de desbetreffende jaren was respectievelijk 13%, 16%, 4% en 0,2%. Dit heeft mede te maken met het feit dat de aantallen en de oppervlakten van de geldige Incidentele houtkapvergunningen zijn afgenomen. De vervallen Incidentele houtkapvergunningen zijn niet verder verlengd en een aantal zijn omgezet tot concessies. Opgemerkt dient te worden dat er ook houtexploitatie activiteiten hebben plaatsgevonden op terreinen die uitgegeven zijn voor andere dan houtwinningsdoeleinden. Deze type terreinen zoals de eigendom, erfpacht, grondhuur terreinen etc. hebben een wezenlijke bijdrage geleverd aan de rondhout productie. Ze hebben gezamenlijk in de respectievelijke jaren 16%, 18%, 15% en 11% van de totale rondhout productie geleverd.

Tabel 2. Rondhout productie per status van terrein in m³ van 2000 - 2003

Status	2000		2001		2002		2003	
	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%
Concessie	83.000	49	69.000	45	90.000	62	87.000	59
Houtkapvergunning	37.000	22	32.000	21	27.000	19	44.000	30
Incidentele houtkapvergunning	23.000	13	25.000	16	6.000	4	200	0,2
Overigen	28.000	16	29.000	18	22.000	15	15.800	10,8
Totaal	171.000	100	155.000	100	145.000	100	147.000	100

4. HOUTPRODUCENTEN

4.1 Bosexploitanten

Er worden door meer dan 150 bosexploitanten activiteiten ontplooid in de bedrijfstak bosexploitatie. Wordt er gelet op de grootte van de operatie qua productie omvang, dan blijkt dat de Bruynzeel Suriname Houtmaatschappij N.V. (BSH) al jaren het grootste bosexploitatie bedrijf is in Suriname. In 2000 heeft dit bedrijf 22% van de totale rondhout productie gehaald, terwijl in 2001, 2002 en 2003 dit respectievelijk 15%, 10% en 13% bedroeg. Worden deze relatieve cijfers in beschouwing genomen, dan blijkt dat de productie ontwikkeling van dit bedrijf een dalend trend vertoont.

In tabel 3. is het aantal van de bosexploitanten voor de jaren 2000 tot en met 2003, op basis van het gerealiseerd rondhout productie volume gecategoriseerd in een bepaalde productie klasse. Het beeld dat hieruit verschaft wordt toont aan dat uit de ongeveer 150 exploitanten slechts 1 exploitant een productie heeft gehaald van boven 20.000 m³ rondhout per jaar en wel in de jaren 2000 en 2001. Terwijl in de jaren 2002 en 2003 geen enkele exploitant een productie van boven 20.000 m³ heeft gehaald. Over de desbetreffende 4 jaren hebben 2% tot 8% van de exploitanten een productie gehaald dat lag tussen 5.000 m³ en 20.000 m³. Door een groter deel, ongeveer 18% tot 22% is er een productie gerealiseerd tussen 5.000 m³ en 1.000 m³ rondhout. Het overgroot deel, meer dan 70% heeft een productie van minder dan 1.000 m³ gehaald.

Gebleken is dat ongeveer 12% van het totaal aantal bosexploitanten een productie van meer dan 60% leveren.

Dit geeft aan dat het belangrijkste deel van de Surinaamse bosbedrijven gerekend kunnen worden tot kleinschalige bedrijven.

Tabel 3. Aantal producenten gecategoriseerd op basis van de grootte van productie in 2000 - 2003

Productie klasse in m ³	Aantal producenten in 2000	Aantal producenten in 2001	Aantal producenten in 2002	Aantal producenten in 2003
> 20.000	1	1	0	0
20.000 – 15.000	1	0	0	1
15.000 – 10.000	0	1	2	0
10.000 – 5.000	2	3	4	8
5.000 – 1.000	30	31	30	22
< 1.000	114	99	101	88
Totaal	148	135	137	119

4.2 Houttransporteurs

Het overgrote deel van het rondhout wordt verwerkt en/of geëxporteerd vanuit de kustvlakte dit maakt dat rondhouttransport een belangrijke schakel vormt binnen het bosbouw gebeuren in Suriname. Als gelet wordt op de type infrastructuur, dan blijkt dat er 3 methoden van rondhout transport wordt toegepast ; t.w.

- Watertransport. Bij deze methode wordt het hout middels pontons en sleepboten, over waterwegen vervoerd naar de kustvlakte.
- Wegtransport. Hier wordt het hout over de openbare wegen getransporteerd met truck – trekkers.
- Combinatie water- en wegtransport. Ook komen er gevallen voor waarbij er een combinatie van de twee eerder genoemde methoden worden toegepast. Over een bepaalde afstand wordt het hout met truck – trekkers getransporteerd, waarna het middels pontons en sleepboten over waterwegen vervoerd wordt naar de kustvlakte.

Bij de SBB zijn er 122 personen en / of bedrijven geregistreerd die activiteiten ontplooiën binnen de bedrijfstak rondhouttransport⁴.

Het vermoeden bestaat dat watertransport in kosten uitgedrukt goedkoper uitkomt. Vermeldenswaard is het dat ongeveer 30% van het totaal geproduceerd rondhout over water middels pontons en sleepboten wordt getransporteerd. Bekend is dat exploitanten die hout exploiteren in het Corantijn gebied het hout overwegend over het water transporteren. Ook de B.S.H. transporteert het grootste deel van het hout over water.

4.3 Hout verwerkingsbedrijven

Suriname heeft 2 industriële rondhout verwerkings mogelijkheden, namelijk de houtzagerij en de triplexfabriek. In de houtzagerij wordt zaaghout verwerkt tot gezaagd hout. Het schilhout wordt in de triplexfabriek verwerkt tot triplex. Uit rapportage van de Afdeling Productie Controle, Sectie Zagerij Controle blijkt dat er momenteel in Suriname ongeveer 90 houtzagerijen en 1 triplex fabriek voorkomen. Ongeveer 25% van de houtzagerijen opereren op mobiele zaaginstallaties, die geïnstalleerd zijn op permanente locaties. De overige 75% van de bedrijven opereren op zaaginstallaties die speciaal ontworpen zijn voor permanente locaties. Vermeldenswaard is het dat een groot deel van de houtzagerijen een zeer verouderd beeld vertonen. De totale geïnstalleerde verwerkingscapaciteit van de zagerij-industrie wordt geschat op 500.000 m³ rondhout per jaar. Door de jaren heen heeft de zagerij-industrie slechts 20% tot 30% van de geïnstalleerde verwerkingscapaciteit benut. Mede door toedoen van de verouderde machines, de zaagmethode en de kwaliteit van het Surinaamse rondhout (in een aantal houtsoorten komen veel gaten en scheuren voor, daarnaast hebben de blokken niet de meest gunstige vorm om

⁴ Afdeling Productie Planning van de SBB.

het maximale rendement daaruit te halen) is het productie proces zeer inefficiënt. Afhankelijk van het type product, ruw gezaagd hout en geschaafd hout voor de export markt, kan het zaagrendement variëren van 40% tot 25%. Dit brengt met zich mee dat er grote zaagverliezen voorkomen.

Naast de permanente houtzagerijen opereren de laatste jaren een groot aantal mobiele zagerijen (met zaag installaties van o.a. het handelsmerk Woodmizer en Lucasmill) in het binnenland van Suriname, die steeds van locatie verwisselen. Volgens de agent van het merk Lucas is in het jaar 2001 zeker 40 van zulke mobiele zaaginstallaties verkocht. Verder wordt er ook veel hout verzaagd middels de kettingzaag al dan niet met een geleider, in het productie gebied van het rondhout. Echter is het te vermelden dat het werkelijk aantal en de productiecapaciteit van deze twee groepen van houtverwerkers tot nu toe moeilijk vast te stellen is.

De enige triplexfabriek van de Bruynzeel Suriname Houtmaatschappij N.V (BSH). heeft een geïnstalleerde capaciteit van 50.000 m³ rondhout per jaar. Onder de huidige omstandigheden bedraagt het schilrendement, behaald in de triplexfabriek voor de productie van triplex uit schilhout, ongeveer 30%. Uit cijfers gepresenteerd door de BSH blijkt dat de triplex productie de laatste jaren een neergaande trend vertoont. Dit heeft mede te maken met het feit dat het machinepark van het bedrijf verouderd is. De nodige her- en eventuele uitbreidingsinvesteringen zijn door tal van omstandigheden niet gepleegd. Door de jaren heen zijn er initiatieven genomen om privé kapitaal het bedrijf binnen te halen, middels joint ventures en andere samenwerkings overeenkomsten met zowel nationale als internationale investeerders. Zo heeft in 1995 een privatiseringsvoorstel in samenwerking met een Canadese onderneming, New Bridge Capital niet de nodige resultaten opgeleverd. De overheid in de hoedanigheid van de meerderheids aandeelhouder van dit bedrijf vond dat de inbreng van de kandidaat partner veel lager was dan het uiteindelijk profijt die zij zouden trekken uit deze deal. Het is zaak dat er op zeer korte termijn de uiteindelijke beslissing genomen worden omtrent het voortbestaan van het grootste Surinaams houtbedrijf.

5. HOUTPRODUCTIE

Het voornaamste product dat door de bosbouwsector geproduceerd wordt is rondhout. Voor de industrie vormt rondhout de basis grondstof voor verdere verwerking tot vierkant bekapte palen, gezaagd hout en triplex.

Tabel 4. toont aan dat in 2000, 2001, 2002 en 2003 er respectievelijk 171.000 m³, 155.000 m³, 145.000 m³ en 147.000 m³ rondhout is geproduceerd.

In vergelijking met 2000 is de productie van rondhout in 2001 met 9% afgenomen en in 2002 weer met 6% ten opzichte van 2001. In 2003 is de productie met 1% toegenomen in vergelijking met 2002. Ondanks de uitgifte van grote oppervlakten aan productiebos in concessies in de desbetreffende jaren, vertoont de productie van rondhout een dalende trend, met een heel licht stijging in 2003. Dit heeft mede te maken met het feit dat door omstandigheden de concessies niet optimaal en efficiënt benut worden.

- Verslechterde infrastructuur, zoals wegen en bruggen in de productie gebieden, waardoor het heel moeilijk is om hout af te voeren van de concessies
- Verslechterde machine park van de bosexploitanten door inadequate investering
- Optimale benutting van slechts een beperkte aantal houtsoorten dat in de bossen voorkomt, de minder bekende houtsoorten worden niet verkent op de markt en ook niet geoogst
- Te kort aan gekwalificeerd personeel
- Ontbreken van ondernemerschap⁵

Wat verwerkt hout betreft blijkt dat in 2001 de productie van gezaagd hout in vergelijking met 2000 met 4% is toegenomen. Echter is de productie in 2002 ten opzichte van 2001 met 16% afgenomen. Dit heeft mede te maken met het feit dat een groot deel van het zaaghout in de vorm van rondhout geëxporteerd is. In 2003 is de productie van gezaagd hout in vergelijking met 2002 met 19% toegenomen. Nominaal is het weer toegenomen tot het niveau van 2001.

Over de in dit rapport behandelde 4 jaren vertoont de productie van triplex steeds een dalende trend. In vergelijking met 2000 is de triplex productie in 2001 met 35% afgenomen, terwijl de productie in 2002 in vergelijking met 2001 weer eens met 35% is afgenomen. Uit eindelijk is dit in 2003 ten opzichte van 2002 met 12% afgenomen. De oorzaak van deze neergaande trend is reeds besproken in paragraaf 4.3 Hout verwerkingsbedrijven.

Tabel 4. Houtproductie per m³ in 2000 - 2003

Assortiment	2000	2001	2002	2003
Rondhout	171.000	155.000	145.000	147.000
Vierkant bekapte palen	1.500	1.100	2.300	2.200
Gezaagd hout	54.000	56.000	47.000	56.000
Triplex	4.000	2.600	1.700	1.500

⁵ Zie; ITTO Diagnostic Mission report, 2003

6. HOUTSOORTEN

Zoals bekend is het Surinaams bos te categoriseren als heterogeen tropische regenwoud. Hierin is er meer dan 200 houtsoorten te vinden. Een aantal soorten is zeer geschikt voor allerhande toepassingen. Echter is een groot deel minder geschikt of wordt door het ontbreken van de nodige kennis met betrekking tot de karakteristieken ervan nauwelijks toegepast en/of gepromoot/vermarkt.

Tabel 5. Productie van belangrijke houtsoorten van 2000 - 2003

Houtsoorten	2000		2001		2002		2003	
	Volume in m ³	%	Volume in m ³	%	Volume in m ³	%	Volume in m ³	%
Gronfolo	29.315	17	29.246	19	26.192	18	38.320	26
Basralocus	33.970	20	40.430	26	38.185	26	29.149	20
Kopi	13.701	8	13.586	9	11.419	8	11.996	8
Wana	9.767	6	7.990	5	9.733	7	9.519	6
Wanakwari	8.466	5	10.388	7	6.817	5	7.230	5
Gele kabbes	7.839	5	9.017	6	8.583	6	7.209	5
Sumaruba	4.436	3	3.209	2	3.697	3	4.723	3
Wiswiskwari	3.393	2	5.867	4	3.720	3	4.206	3
Felikwari	5.708	3	2.702	2	2.724	2	3.355	2
Bruinhart	3.143	2	1.910	1	2.617	2	3.284	2
Babun	9.741	6	3.455	2	2.869	2	3.176	2
Makagrín	607	0	807	1	1.780	1	2.024	1
Pisi	1.234	1	1.222	1	1.035	1	1.654	1
Rode kabbes	2.583	2	2.052	1	1.815	1	1.603	1
Bosmahonie	950	1	943	1	902	1	1.598	1
Overigen	36.412	21	22.311	14	23.265	16	18.007	12
Totaal	171.265	100	155.135	100	145.353	100	147.053	100

Gebleken is dat er jaarlijks meer dan 120 houtsoorten worden gekapt. Daarentegen toont tabel 5 aan dat slechts 10 tot 15 houtsoorten meer dan 75% uitmaken van de totale houtproductie. Basralocus is al jaren de meest gekapte houtsoort. Deze houtsoort heeft steeds ongeveer 26% bijgedragen aan de totale houtproductie. Echter heeft Gronfolo in 2003 de hoogste productie gehaald met 26% van de totale houtproductie, terwijl Basralocus gedaald is naar de tweede plaats met 20% van de totale houtproductie. Uitgesprekken met bosexploitanten en zagerijhouders is gebleken dat de vraag naar Gronfolo op de lokale markt aan het toenemen is, terwijl Basralocus meer geproduceerd wordt voor de export markt. Vermeldenswaard is het dat de houtsoort Babun al jaren in de top 3 meest geproduceerde houtsoorten viel. Uit tabel 5 blijkt dat de laatste 4 jaren deze houtsoort veel minder wordt gekapt, met een bijdrage van 2% tot 6% van de totale houtproductie. Babun is een schilhoutsoort dat onder ander gebruikt wordt voor de productie van triplex. Aangezien de triplex productie dalende is wordt deze houtsoort ook steeds minder in toepassing gebracht. Uit onderzoek is gebleken dat deze houtsoort ook bruikbaar is voor goedkope

meubels, planken, binnenwerk van meubels, lijstwerken, kisten, kratten etc⁶. Om de productie van deze houtsoort toch nog opgang te houden zou het goed zijn om het in toenemende mate te promoten voor het in toepassing brengen van de hierboven genoemde doelen. Overige relatief veel geproduceerde houtsoorten zijn Kopi, Wana, Wanakwari en Gele Kabbes. Op basis van de vraag op de markt en de toepassing ervan zijn de houtsoorten ingedeeld in de klasse A houtsoorten en de klasse B houtsoorten. Wordt er gelet op de houtproductie in de perspectief van deze categorisering dan blijkt dat in de laatste 4 jaren de verhouding in productie van de A en B klasse houtsoorten 80% om 20% bedroeg. Verwachtbaar is dat in deze verhouding op korte termijn geen significante wijziging zal plaatsvinden. Wel is het zo dat een aantal minder gebruikte houtsoorten zoals Makagrín, Bosmahonie, Gevlamde Bostamarinde, Píkinmisiki, Kimboto en Kawudu in toenemende mate worden gekapt. In tegenstelling daartoe worden de houtsoorten Morototo en Anaura in mindere mate gekapt, terwijl Possum en Pritjarie de laatste 2 tot 3 jaren helemaal niet zijn gekapt. Uiteindelijk dient onder de aandacht gebracht te worden dat de houtsoort Gele kabbes, die relatief veel gekapt wordt en in de desbetreffende jaren respectievelijk 5%, 6%, 6% en 5% heeft bijgedragen aan de totale rondhout productie en gerekend kan worden tot de 6 meest geogste houtsoorten (zie tabel 4), nog steeds als de klasse B houtsoorten wordt gecategoriseerd. Het voorstel is om de mogelijkheid te bekijken om deze houtsoort over te hevelen naar de categorie van klasse A houtsoorten.

7. HOUTEXPORTEN

7.1 Export assortimenten

De belangrijkste houtassortimenten die door Suriname geëxporteerd worden zijn rondhout, vierkant bekapte palen, gezaagd hout en triplex.

Tabel 6. Export van hout van 2000 - 2003

Assortiment	2000		2001		2002		2003	
	Volume in m ³	Waarde in US \$	Volume in m ³	Waarde in US \$	Volume in m ³	Waarde in US \$	Volume in m ³	Waarde in US \$
Rondhout	9.200	1.086.000	5.600	665.000	22.800	2.630.000	1.100	135.000
Vierkant bekapte palen	890	156.000	2.400	426.000	3.100	525.000	2.100	360.000
Gezaagd hout	7.400	1.812.000	8.200	2.286.000	8.400	2.137.000	7.700	1.895.000
Triplex	680	188.000	290	80.000	130	34.000	110	29.000

Tabel 6 toont aan dat in 2000 er 9.200 m³ rondhout is geëxporteerd. In het jaar 2001 is in vergelijking met het afgelopen jaar het exportvolume van dit assortiment met 39% afgenomen. Terwijl in 2002 dit ten opzichte van 2001 met 300% is toegenomen. Het betreft hier een grote order van 21.000 m³ verscheept naar China en een proefzending van 1.100 m³ naar Cuba. Verder blijkt dat de rondhout exporten in 2003 helemaal gedaald naar 1.100 m³. Voor

⁶ C.H. & H.W. Japing; Houthandboek – Surinaamse houtsoorten

deze vier jaren geeft de exporten van rondhout een dalend trend weer met een extreme incidentele verhoging in 2002.

Wordt de situatie van gezaagd hout exporten onder de loupe genomen dan blijkt dat in 2000 er 7.400 m³ van dit product is uitgevoerd. In vergelijking met dit jaar is in 2001 de export van gezaagd hout met 11% toegenomen, en in 2002 weer met 2% toegenomen ten opzichte van 2001. Verder is dit product in 2003 met 8% afgenomen in vergelijking met 2002.

Het is geconstateerd dat evenals de productie, de export van het assortiment triplex een sterk neergaande trend weergeeft. In 2000 is er 680 m³ van dit product geëxporteerd. In vergelijking met 2000 is de export in 2001 met 57% afgenomen, terwijl dit in 2002 ten opzichte van 2001 met 54% is afgenomen. In vergelijking met 2002 is de export in 2003 met 16% afgenomen.

De totale reële exportwaarde in de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 bedroegen respectievelijk US \$ 3.242.000, US \$ 3.457.000, US \$ 5.326.000 en US \$ 2.419.000. In vergelijking met 2000 is de gerealiseerde houtexport waarde in 2001 gestegen met 7%, terwijl dat van 2002 ten opzichte van 2001 toegenomen is met 54%. In 2003 is de exportwaarde wederom gedaald met 55% in vergelijking met 2002. Uitgedrukt in rondhout equivalent bedroeg het houtexport volume in de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 respectievelijk 31.000 m³, 31.000 m³, 49.000 m³ en 24.000 m³. Dit varieert tussen 18% en 35% van het totale lokaal geproduceerde rondhout.

De bijdrage van de houtsector aan de totale exporten van het land bedroegen in de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 respectievelijk 0,6 %, 0,9 %, 1% en 0,4%. De stijging van de bijdrage van de houtsector aan de totale exporten in 2001 en 2002 heeft te maken met het feit dat de totale exportwaarde van de overige sectoren gedaald zijn. Terwijl in 2003 de export waarde van de houtsector gedaald is en de totale exportwaarde van de overige sectoren toegenomen is.

Gebleken is dat de laatste jaren er heel weinig rondhout uitgevoerd wordt door de Surinaamse exporteurs, de grote partij rondhout exporten in 2002 is gedaan door Chinese bedrijven. De Surinaamse bedrijven exporteren voornamelijk verwerkt hout. Dit is een zeer positieve ontwikkeling binnen de sector, omdat er geprobeerd wordt om hogere waarde toe te voegen aan het product. Deze ontwikkeling heeft een heel voordelige effect op de totale economie van het land. Echter moet een aspect niet uit het oog verloren worden dat de Surinaamse verwerkingsindustrie in een zeer slechte conditie verkeert. Bij de productie van export gerichte verwerkt hout doen zich zeer grote zaagverliezen voor. Er moet terdege nagegaan worden of de behaalde toegevoegde waarde opwegen tegen de grote zaagverliezen.

7.2 Exportprijzen

Tabel 7 Gemiddelde exportprijs van hout in US \$ per m³ van 2000-2003

Assortiment	2000	2001	2002	2003
Rondhout	118	119	115	123
Vierkant bekapte palen	175	177	169	171
Gezaagd hout	245	278	254	246
Triplex	276	276	258	261

* *Opmerking: opgegeven prijs door de exporteurs*

De exportprijzen die tabel 7 weergeeft zijn prijzen die door de exporteurs zijn opgegeven. Het is mogelijk dat deze opgegeven prijzen lager zijn dan de werkelijk gerealiseerde prijzen.

De van uit overheidszijde vastgestelde minimale FOB prijs⁷ van rondhout per m³ van de klasse A en klasse B houtsoorten bedraagt respectievelijk US \$ 120,- en US \$ 110,-.

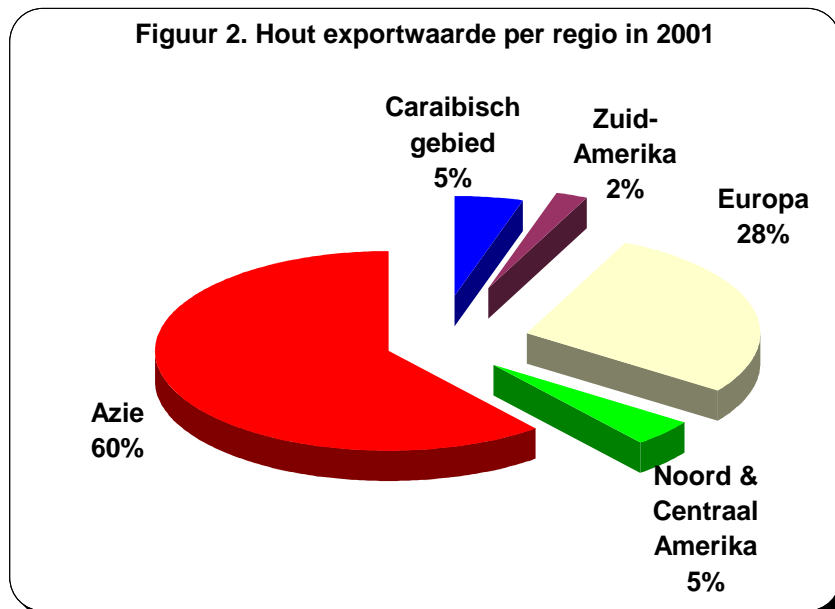
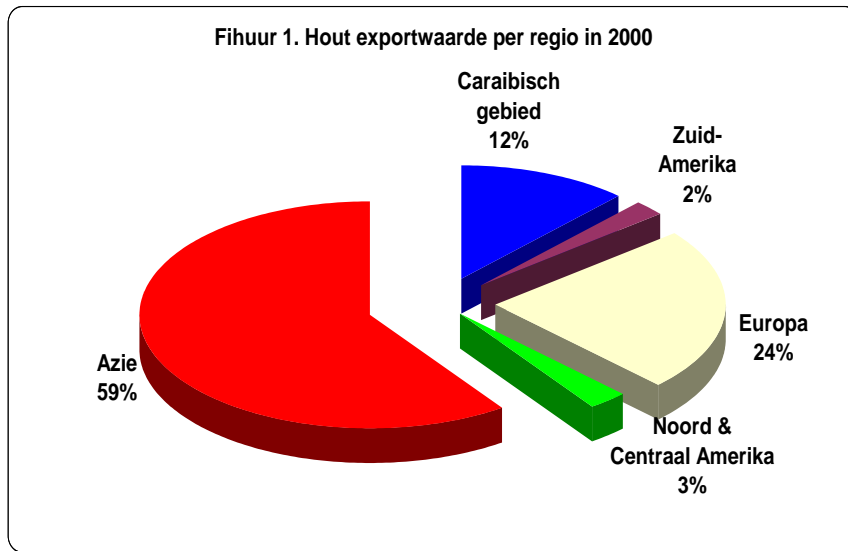
Gebleken is dat in de jaren 2000, 2001 en 2002 de gemiddelde exportprijs per m³ rondhout lager is dan US \$ 120,-. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat bij relatief grote export orders van rondhout er meer van de klasse B houtsoorten worden geëxporteerd. In 2003 waar er 1.100 m³ rondhout is geëxporteerd is de gemiddelde exportprijs per m³ rondhout US \$ 123,-.

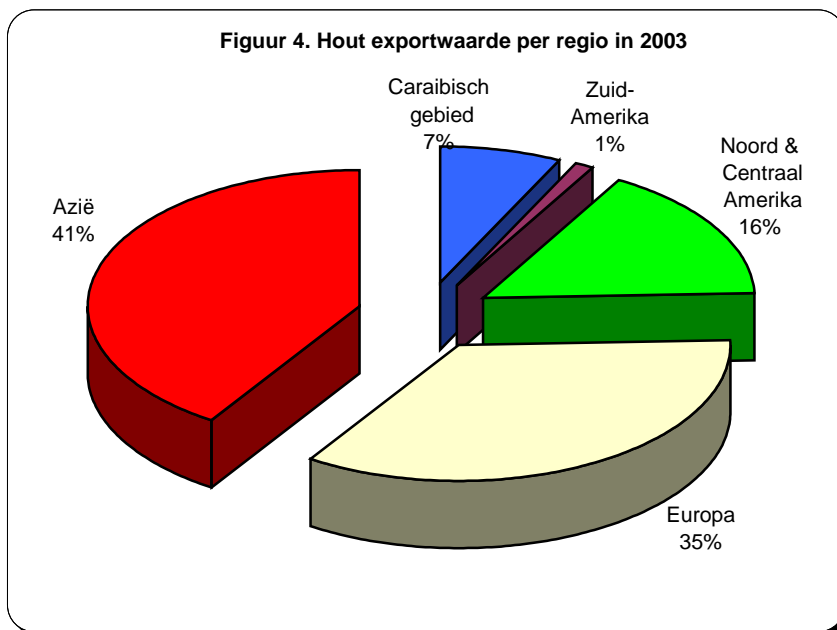
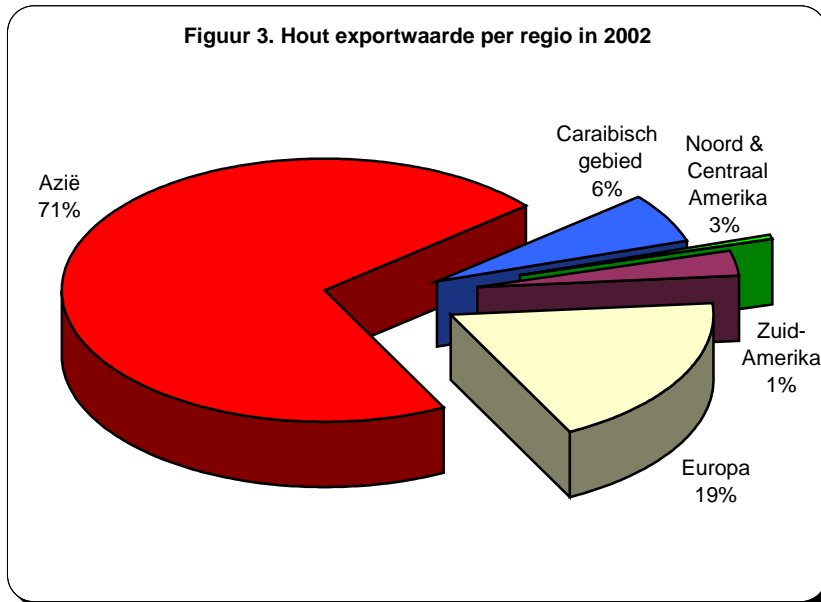
Als er een vergelijking getroffen wordt met de exportprijzen van 2000 en 2001 dan blijkt dat de gemiddelde prijs van rondhout, vierkant bekapte palen en triplex min of meer op hetzelfde niveau is gebleven. Terwijl de prijs van gezaagd hout met ongeveer 13% is toegenomen. In 2002 zijn de prijzen van rondhout en vierkant bekapte palen in vergelijking met 2001 eveneens ongeveer op hetzelfde niveau gebleven. De prijs van gezaagd hout en triplex is met respectievelijk 9% en 7% gedaald. In 2003 is de prijs van rondhout in vergelijking met 2002 met 7% toegenomen, terwijl dat van de bekapte palen geen significante wijziging vertoont. De prijs van gezaagd hout is met 3% gestegen en dat van triplex met 1%.

⁷ Zie: Beschikking van de Ministers van NH, Financiën en HI van 2 november 1998 no. 1974/98, inzake vaststelling van de waarde en het exportrecht van voor export bestemd onbewerkt en ruw bewerkt hout.

7.3 Export bestemming

7.3.1 Regio's

De figuren 1, 2, 3 en 4 geven de gerealiseerde exportwaarde van hout per regio in de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 weer. Hieruit blijkt dat evenals in 2000 in de jaren 2001, 2002 en 2003 Azië de grootste afnemer was van Surinaams hout. Door investeringen van o.a Chinese ondernemingen in de houtsector in Suriname is de Aziatische markt de laatste jaren in toenemende mate belangrijk geworden. Het beeld dat in 2003 geschetst wordt toont aan dat Azië als belangrijkste afnemer van Surinaams hout aan het afnemen is, terwijl de export naar Europa relatief genomen toeneemt. De oorzaak hiervan is mede toe te schrijven aan het weg trekken van een aantal Chinese houtbedrijven van uit Suriname. Ook is gebleken dat de productie van de nog

in Suriname overgebleven Chinese bedrijven een dalende trend vertoont. Dit is te wijten aan o.a:

- Het niet vlot verloop van de marketing van Surinaamse hout op de Chinese markt
- De inefficiënte benutting van de concessies
- Hoge verscheplingskosten van Surinaams hout naar China
- Relatief hoge hout prijzen en een relatief zwakke concurrentie positie in vergelijking met aanbieders van hout uit andere delen van de wereld.

Los van Europa en Azië wordt een deel van het ook uitgevoerd naar het Caraibische gebied, Zuid-Amerika en Noord & Centraal Amerika.

7.3.2 Handelsblokken

Op commercieel gebied doet zich in de wereld een trend voor waarbij zich in toenemende mate blokvorming plaatsvindt. Bij de vorming van grote handelsblokken worden handels belemmeringen en oneerlijke concurrentie weggewerkt. Dit leidt tot vrije mensen en goederen verkeer wat vervolgens leidt tot marktvergroting dat heel wat schaal voordelen kan bieden. Met de deelname in deze blokvormingen en het onderhouden van handels relaties, ermee kunnen op adequate manier van deze voordelen benut worden. De belangrijkste handelsblokken in de wereld zijn de Asean, de Caricom, de Europese unie, de Mercosur en de Nafta. In dit kader is het goed om de handels ontwikkeling van Suriname met de relevante handelsblokken als de Caricom en de Europese unie in de gaten te houden.

Na 13 jaren de "Observer Status" bekleed te hebben van de Caricom is Suriname op 4 juli 1995 officieel toegelaten als 14^e lidland⁸ van dit handelsblok. Gebleken is dat van 2000 tot en met 2003 er door Suriname naar de Caricom in totaal respectievelijk US \$ 36.200.000, US \$ 35.730.000, US \$ 112.550.000 en US \$ 133.660.000 aan exportwaarde⁹ is gerealiseerd. De bijdrage van de bosbouwsector hieraan voor de respectievelijke jaren waren 0,8%, 0,3%, 0,1% en 0,1%. Uit de hier gepresenteerde informatie blijkt dat de Surinaamse bosbouwsector de mogelijkheden die de Caricom biedt tot nu toe niet adequate heeft kunnen benutten. Op Guyana na beschikt Suriname binnen de Caricom over de grootste houtproductie potentie. De mogelijkheid moet bekeken worden om deze relatief beter gesitueerde markt optimaal te benutten. Dit kan mede geschieden middels het tot stand brengen van regelmatige lijndiensten, promotie van Surinaamse hout op deze markt etc. Met de deelname in de Caricom is Suriname genoodzaakt om alle handels belemmeringen tegenover de lidlanden weg te halen. Voor de bosbouwsector geldt bij de export van rondhout en paalhout een exportbelasting van respectievelijk 20% en 10% van de FOB waarde. Dit is geregeld in de Houtuitvoerwet van 1950. De grondslag achter het heffen van exportbelasting ligt in het voeren van een zodanig beleid waarbij de internationale prijs van Surinaamse rondhout duurder komt te staan, om op

⁸ Bron: Suriname-Network.com

⁹ Bron: ABS

die manier lokale verwerking te stimuleren. Verder dient deze heffing ook om het te derven toegevoegde waarde op te vangen, wegens het ontberen van de lokaal rondhout verwerking. Aangegeven dient te worden dat onder de druk van een aantal Caricom lidlanden Suriname momenteel in een proces is waarbij de Houtuitvoerwet van 1950 een herziening ondergaat. Bij het voltooiing van dit proces zal voor de Caricom de exportbelasting op rondhout en paalhout het nul tarief gelden. Invloeden hiervan kunnen zijn dat Surinaams rondhout geëxporteerd zullen worden naar lidlanden die een sterkere verwerkingsindustrie ter beschikking hebben. Dit gaat zeker gevolgen hebben voor de nationale economie. De op te vangen toegevoegde waarde zal de overheid moeten derven. En verder zal de overheid ook geen instrument in handen hebben om nationale verwerking te stimuleren. Het is nu meer dan een noodzaak om de lokale industrie te versterken en de inefficiënt weg te werken.

Met gebieds delen van de Europese unie heeft Suriname al voor de vorming van deze unie handels relaties. Dit heeft ertoe geleid dat ondanks Suriname geen lid is van dit handelsblok, er toch nog significante handels relaties bestaan met dit blok. Dit blijkt ook uit de gerealiseerde export cijfers. Vermeldenswaard is het dat van de totale exporten van het land zeker 50% naar de Europese unie gaat. De totaal gerealiseerde exporten voor 2000, 2001, 2002 en 2003 naar de Europese unie waren respectievelijk US \$ 274.000.000, US \$ 184.000.000, US \$ 110.000.000 en US \$ 165.000.000. De bijdrage van de bosbouwsector voor de respectievelijke jaren waren 0,3%, 0,5%, 0,9% en 0,5%.

7.3.3 De ITTO

Suriname is sinds 1998 lid van de ITTO (International Tropical Timber Organization). Deze organisatie, waarvan tropisch hout producerende en tropisch hout consumerende landen lid zijn, brengt haar leden bij elkaar om duurzaam bosbeheer in de tropische landen te promoten. Een van de belangrijkste doelstellingen van deze organisatie, m.n. "the objective 2000", is om binnen een bepaalde termijn gerealiseerd te krijgen dat de handel in tropisch hout tussen de ITTO hout producerende landen en de ITTO hout consumerende landen slechts toelaatbaar is, indien het hout afkomstig is van duurzaam beheerde bossen. In dit kader wordt er door de ITTO aan de tropische hout producerende landen in verschillende vormen technische assistentie verleend om duurzaam bosbeheer te bereiken. Door Suriname is in de relevante jaren naar de ITTO hout consumerende lid landen hout met een waarde van respectievelijk US \$ 2.821.000, US \$ 3.302.000, US \$ 5.035.000 en US \$ 2.305.000 (tussen 80% en 90% van de totale exportwaarde) geëxporteerd. Relatief gezien zijn de ITTO hout consumerende landen heel belangrijke afnemers van Surinaams hout.

Gesteld kan worden dat in Suriname 6 actieve concessies met een totale oppervlakte van 125.000 ha intensief worden beheerd. Gebleken is bij deze dat de planning fase m.n. maken van de kapvakken, projecteren van de infrastructuur, de inventarisatie wel volgens de regels plaatsvindt. Echter de implementatie van de bosexploitatie in de praktijk laat nog veel te wensen

over. Dit in aanmerking nemend kan gesteld worden dat het door de Surinaamse houtsector geproduceerde hout nog niet uit duurzaam beheerde bossen afkomstig is. Bij het implementeren van haar doelstelling door de ITTO, "verhandelen van tropische hout uit duurzaam beheerde bossen", zal Suriname bij het niet treffen van drastische maatregelen om duurzame bosbeheer te bereiken, zogoed als haar gehele export markt kwijt kunnen raken. Mede met het oog hierop dient onder de aandacht gebracht te worden, dat er in meerdere mate zich een trend voordoet waarbij certificering als een belangrijke voorwaarde wordt gesteld tot het betreden van de Europese en Amerikaanse markt met hout afkomstig uit de tropische bossen. Realisatie van duurzame bosbeheer kan het certificeringproces vergemakkelijken. Het is een taak voor de Surinaamse overheid voorgelegd om mede met de mogelijkheden die de ITTO biedt stappen te ondernemen om dichter bij duurzame bosbeheer te komen. Op nationaal niveau dienen een aantal belangrijke zaken in orde gesteld te worden. In de eerste helft van 2003 is het Nationale Bosbeleid van Suriname op een breed participatorische wijze geformuleerd. Hierin zijn een aantal strategische actiepunten opgenomen om het bos op een zodanige manier te gebruiken dat daaruit optimale nuttigheid gehaald kan worden, terwijl het tegelijkertijd behouden kan blijven voor de toekomstige generaties. Een van de zaken die op nationaal niveau in dit stadium aangepakt dient te worden is het omzetten van de vastgestelde strategische actiepunten in een strategische plan, met concrete implementeerbare actieplannen. Een ander belangrijke aandachtspunt is het opzetten van een goed geoutilleerde bosbeheer instituut, die de producenten binnen de sector op adequate wijze kan bij staan om duurzaam bosbeheer te bereiken.

8. HOUTIMPORTEN

Tabel 8. Import van houtproducten van 2000 – 2003

Assortiment	2000		2001		2002		2003	
	Volume In m ³	Waarde In US \$	Volume In m ³	Waarde In US \$	Volume In m ³	Waarde In US \$	Volume In m ³	Waarde In US \$
Spaanplaat	350	130.000	770	258.000	1.460	501.000	2.710	799.000
Vezelplaat	360	190.000	1.180	291.000	720	326.000	1.730	554.000
Triplex	1.420	906.000	1.960	1.119.000	1.690	1.154.000	3.520	1624.000

Bron: ABS

De belangrijkste houtproducten die door Suriname geïmporteerd worden, zijn spaanplaat, vezelplaat en triplex. In tabel 8 is het importvolume en de importwaarde van deze producten van 2000 tot 2003 aangegeven. In 2000 is er totaal US \$ 1.226.000 besteed voor de import van deze producten, dat een volume vertegenwoordigt van ongeveer 2.144 m³. In 2001 is in vergelijking met 2000 de importwaarde van deze producten toegenomen met 36%. Terwijl in 2002 ten opzicht van 2001 dit verder toegenomen is met 19%. In 2003 is dit in vergelijking met 2002 nog eens gestegen met 50%. Uit het hier weergegeven beeld blijkt dat de import van deze producten voor deze 4 jaren een stijgende trend vertoont.

Aangegeven moet worden dat zowel qua waarde als volume het assortiment triplex het belangrijkste importproduct vormt. De importwaarde van dit product maakte in 2000, 2001, 2002 en 2003 respectievelijk 74%, 67%, 58% en 55% uit van de totale importwaarde van de genoemde houtproducten. Relatief is de importwaarde van dit product voor deze jaren afgenomen, echter is dit in absolute zin wel toegenomen. Dit is mede te verklaren met het feit dat de jaarlijkse absolute waarde van de overige twee producten ook zijn toegenomen.

In de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 is er aan de importen van hout en houtproducten respectievelijk US \$ 1.226.000, US \$ 1.668.000, US \$ 1.981.000 en US \$ 2.977.000 besteed. De hout importen in de respectievelijke jaren hebben ongeveer 0,2%, 0,4%, 0,4% en 0,4% bijgedragen aan de totale nationale importen.

Het Caricom (voornamelijk Guyana) vormt de belangrijkste regio waaruit de houtproducten geïmporteerd worden. In 2000 is er vanuit deze regio ter waarde van US \$ 721.000 aan houtproducten geïmporteerd. In het jaar 2001 vertonen de importen vergeleken met het afgelopen jaar een toename van ongeveer 40%. Terwijl in 2002 de import uit deze regio in vergelijking met 2001 met 8% toenam. In 2003 is de importen in vergelijking met 2002 met 6% toegenomen. Gebleken is dat in tegenstelling tot de houtexporten naar het Caricom de houtimporten uit deze regio een stijgend trend vertoont.

Vanuit de Europese unie wordt er jaarlijks 30% van de houtproducten geïmporteerd. Hier vormt Nederland de belangrijkste handels partner.

9. HANDELSBALANS

De handelsbalans geeft een overzicht van de export en de import van goederen in een bepaalde periode weer. In dit hoofdstuk wordt de handelsbalans specifiek betrekking hebbende op de bosbouwsector belicht. De belangrijke componenten voor het vaststellen van de handelsbalans voor de bosbouwsector vormen de waarde van de houtexporten en de waarde van de houtimporten. Verder vormt een niet te verwaarlozen component in dit geheel de import van input voor het opgang houden van de productie binnen de sector. Het betreft hier zowel machines, rollend materieel, onderdelen, kleinere equipment als energie en smeermiddelen.

Tabel 9. Handels balans van houtproductie van 2000 – 2003

Jaar	Export waarde Van hout in US \$	Import waarde Van hout in US \$	Import waarde Van input in US \$	Handels balans in US \$
2000	3.242.000	1.226.000	14.100.000	-12.031.000
2001	3.457.000	1.668.000	13.500.000	-11.647.000
2002	5.326.000	1.981.000	12.540.000	-9.117.000
2003	2.419.000	2.977.000	12.780.000	-13.269.000

Tabel 9 toont aan dat Suriname, wat de waarde betreft, vanaf 2000 tot en met 2002 een netto hout exporterende land is geweest. Echter blijkt dat in 2003 de houtimporten de houtexporten met US \$ 558.000 heeft overtroffen. Bij deze is het toch nog goed om aan te halen dat wat de importen betreft het vooral gaat om producten die in Suriname niet (Spaanplaat, Vezelplaat) of niet in voldoende mate (Triplex) worden geproduceerd.

Verder blijkt uit tabel 9 dat in de desbetreffende jaren er steeds een passieve of negatieve handelsbalans was voor de bosbouwsector. Dat wil zeggen dat de totale importen ten behoeve van de sector hoger waren dan de totale exporten. De handelsbalans wordt zwaar belast door de import van input voor de bosbouwsector. Op jaar basis wordt er zeker US \$ 12.000.000 tot US \$ 14.000.000 aan input voor de sector geïmporteerd.

De continuerende passieve handelsbalans is onder ander aan het volgende toe te schrijven:

- De bosbouwsector is voor het overgrote deel van de input voor het ter hand nemen van de productie (ongeveer 60% van de totale productie waarde) afhankelijk van de import.
- Het grootste deel van de productie uit de sector (ongeveer 75% tot 80%) wordt lokaal afgezet.

Om een wending te geven aan deze tendens is export verhoging van hout en houtproducten een noodzaak. Verder moet er gewerkt worden aan import vervanging van geïmporteerde houtproducten. Aan import vervanging van input voor het opgang houden van het productie proces kan op kort termijn heel weinig gedaan worden. Het is niet verwachtbaar dat op korte termijn een zodanige ontwikkeling zich zal voordoen waarbij er zwaar industrie in Suriname zal worden opgezet. Brandstof en smeermiddelen vormt een

significante input voor de bosbouwsector. Het in meerder mate aanwenden van lokaal geproduceerde energie, zoals producten van de Staatsolie N.V. zal een verzachtende effect hebben op de negatieve handelsbalans voor de bosbouwsector.

10. BINNENLANDS HOUTVERBRUIK

Tabel 10. Productie, export, import en binnenlands verbruik van hout in m³ in 2000.

Assortiment	Productie	Export	Import	Binnenlandse Verbruik
Rondhout	171.000	9.200	0	161.800
Vierkant bekapte palen	1.500	890	0	610
Gezaagd hout	54.000	7.400	0	46.600
Triplex	4.000	680	1.420	4.740
Spaanplaat	0	0	350	350
Vezelplaat	0	0	360	360

Tabel 11. Productie, export, import en binnenlands verbruik van hout in m³ in 2001.

Assortiment	Productie	Export	Import	Binnenlandse Verbruik
Rondhout	155.000	5.600	0	149.400
Vierkant bekapte palen	1.100	2.400	0	-1.300
Gezaagd hout	56.000	8.200	0	47.800
Triplex	2.600	290	1.960	4.270
Spaanplaat	0	0	770	770
Vezelplaat	0	0	1.180	1.180

Tabel 12. Productie, export, import en binnenlands verbruik van hout in m³ in 2002.

Assortiment	Productie	Export	Import	Binnenlandse Verbruik
Rondhout	145.000	22.800		122.200
Vierkant bekapte palen	2.300	3.100		-800
Gezaagd hout	47.000	8.300		38.700
Triplex	1.700	130	1.690	3.260
Spaanplaat			1.460	1.460
Vezelplaat			720	720

Tabel 13. Productie, export, import en binnenlands verbruik van hout in m³ in 2003.

Assortiment	Productie	Export	Import	Binnenlandse Verbruik
Rondhout	147.000	1.100		145.900
Vierkant bekapte palen	2.200	2.100		100
Gezaagd hout	56.000	7.700		48.300
Triplex	1.500	110	3.520	4.910
Spaanplaat			2.710	2.710
Vezelplaat			1.730	1.730

De tabellen 10, 11, 12 en 13 verschaffen inzichten in de productie, export, import en het binnenlands verbruik van hout in de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003. Het binnenlands houtverbruik wordt bepaald door de lokale houtproductie, houtimporten en houtexporten met elkaar te vergelijken. In 2000, 2001, 2002 en 2003 is er respectievelijk 161.800 m³, 149.400 m³, 122.200 m³ en 145.900 m³ rondhout op de lokale markt afgezet. Gesteld kan worden dat het uitsluitend om lokaal geproduceerd rondhout gaat. Er vindt geen import van rondhout plaats. Dit hout is verwerkt tot vierkant bekapte palen, gezaagd hout en triplex door de lokale houtverwerkings industrie.

Het binnenlands gezaagd hout verbruik bedroeg in de desbetreffende jaren respectievelijk 46.600 m³, 47.800 m³, 38.700 m³ en 48.300 m³. Ook hier gaat het uitsluitend om lokaal geproduceerd gezaagd hout.

In de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 is er respectievelijk 4.740 m³, 4.270 m³, 2.260 m³ en 4.910 m³ triplex op de lokale markt afgezet. Gebleken is dat het aandeel van de afzet van import triplex op de lokale markt een stijgende trend vertoont. Van een aandeel van 30% in 2000 is het in 2003 gestegen tot 70%. Dit is mede toe te schrijven aan de afnemende triplex productie door Bruynzeel Suriname Houtmij N.V.

Het spaanplaat verbruik in 2000, 2001, 2002 en 2003 bedroeg respectievelijk 350 m³, 770 m³, 1.460 m³ en 2.710 m³. Terwijl het vezelplaat verbruik in de desbetreffende jaren neer kwam op 360 m³, 1.180 m³, 720 m³ en 1.730 m³. Hier gaat het voornamelijk om import producten. Zoals bekend wordt er in Suriname geen spaanplaat en vezelplaat geproduceerd.

Het totaal binnenlands houtverbruik in m³ rondhout equivalent uitgedrukt bedroegen in de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 respectievelijk 135.000 m³, 142.000 m³, 116.000 m³ en 152.000 m³. Het per capita houtverbruik uitgedrukt in m³ rondhout equivalent in de desbetreffende jaren kwam neer op respectievelijk 0,32 m³ en 0,34 m³, 0,28 m³ en 0,36 m³.

In vergelijking met 2000 is het houtverbruik in 2001 met 5% toegenomen, terwijl in 2002 het hout verbruik in vergelijking met 2001 met 18% is afgenomen. In 2003 is het verbruik ten opzichte van 2002 met 31% toegenomen.

11. ARBEIDS PLAATSEN

De totale bevolking van Suriname bedraagt ± 480.000 ¹⁰, waarvan 88.244 (18%) de beroeps bevolking uitmaakt. Geschat wordt dat ongeveer 4.200 mensen (4,7% van de beroeps bevolking) een bestaan vinden in de bosbouwsector.

In de bedrijfstak bosexploitatie zijn volgens schattingen 2.000 personen werkzaam. De activiteit houtverwerking biedt aan ongeveer 2.000 personen werkgelegenheid¹¹.

Verder wordt er geschat dat zeker 200 mensen hun bestaan vinden in de bedrijfstak houttransport.

12. DE DIRECTE INKOMSTEN VOOR DE STAAT

De directe inkomsten voor de staat uit de bosbouwsector wordt gevormd door:

1. De Concessierechten
2. Retributie
3. Keuringslonen
4. Exportrechten op on- en ruw bewerkt hout
5. Overigen

Ad 1. De concessierechten.

Concessierechten zijn vergoedingen op in concessie uitgegeven domeingrond ter uitoefening van houtexploitatie activiteiten. Het tarief van het jaarlijks te vorderen concessierecht per hectare bedraagt

- tot en met 5.000 ha SRD 0,025
- 5.001 - 50.000 ha SRD 0,05
- 50.001 - 150.000 ha SF 0,10

In 2000 is er SRD 363,50 aan concessierechten ontvangen. Omgerekend in US dollar tegen de gemiddelde jaarkoers van de Centrale Bank kwam dit neer op slechts US \$ 265. De inning van deze type van bosbouw belasting is in 2001 effectief ter hand genomen. Het liep in dit jaar op tot SRD 86.688 wat omgerekend in US dollar neer kwam op US \$ 41.280. In 2002 en 2003 is respectievelijk SRD 21.334 (US \$ 8.205) en SRD 39.994 (US \$ 14.812) aan concessierechten ontvangen.

Ad 2. Retributie

Retributie is de vergoeding op gewonnen hout uit domeinland. Het tarief van de retributie per m³ rondhout bedraagt 5% van de exportwaarde, wat neerkomt op US \$ 6 op de A klasse houtsoorten en US \$ 5,50 op de B klasse houtsoorten. In 2000 bedroegen de retributie ontvangsten US \$ 708.680. Terwijl de inning hiervan in de jaren 2001, 2002 en 2003 respectievelijk US \$ 699.093 , US \$ 698.000 en US \$ 653.000 bedroeg.

¹⁰ Suriname Census 2003, Voorlopig verslag; ABS September 2003

¹¹ Preliminary results of wood processing industry survey, March 2000

Ad 3. Keuringslonen.

De keuringslonen op de te exporteren hout bedraagt SRD 0,22 per m³ binnen Paramaribo en SRD 0,32 per m³ buiten Paramaribo. In de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 is er respectievelijk SRD 5.019 , SRD 6.892 , SRD 5.783 en SRD 1.405 aan keuringslonen ontvangen. Omgerekend in US dollar komt dit neer op respectievelijk \$ 3.664 , US \$ 3.282 , US \$2.224 en US \$ 520.

Ad 4. De Export rechten op on- en ruw bewerkt hout.

Exportrechten worden geheven op rondhout en vierkant bekapte palen. Op rondhout bedraagt dit 20% van de exportwaarde, terwijl op vierkant bekapte palen het vastgesteld is op 10% van de exportwaarde. De exportwaarde van rondhout in 2000 bedroeg US \$ 1.086.000 en die van vierkant bekapte palen US \$ 156.000. De exportrechten in dit jaar hebben voor de staat US \$ 232.800 opgebracht. In 2001 was de exportwaarde van rondhout en vierkant bekapte palen respectievelijk US \$ 664.900 en US \$ 246.200 , wat aan exportrechten opleverde van US \$ 175.600. Voor het jaar 2002 bedroeg de gerealiseerde exportwaarde van rondhout en vierkant bekapte palen respectievelijk US \$ 2.629.600 en US \$ 525.600. De exportrechten in dit jaar kwam neer op US 578.400. In 2003 waren de gerealiseerde exportwaarde op rondhout en vierkant bekapte palen respectievelijk US \$ 134.700 en US \$ 359.900. Dit leverde een exportrechten op van US \$ 62.900.

Ad 5. Overigen.

De overige inkomsten voor de staat uit de bosbouwsector zijn; de verkoopopbrengsten van concessie aanvraag formulieren, kapregisters, vervoersbiljetten etc. In 2000, 2001, 2002 en 2003 hebben de overige inkomsten de staat respectievelijk US \$ 27.000 , US \$ 27.900 , US \$ 21.600 en US \$ 20.500 opgeleverd.

De totale directe inkomsten voor de staat uit de bosbouwsector bedroeg in 2000 US \$ 972.609 , terwijl het in 2001, 2002 en 2003 respectievelijk neerkwam op US \$ 947.155 , US \$ 1.308.429 en US \$ 751.732.

Tabel 14. Directe inkomsten voor de staat uit de bosbouwsector in US \$ van 2000 - 2003

Soort inkomsten	2000	2001	2002	2003
Concessierechten	265	41.280	8.205	14.812
Retributies	708.680	699.093	698.000	653.000
Keuringsloon	3.664	3.282	2.224	520
Exportrechten	232.800	175.600	578.400	62.900
Overigen	27.000	27.900	21.600	20.500
Totaal	972.409	947.155	1.308.429	751.732

De indirecte inkomsten voor de staat uit de bosbouwsector.

De inkomstenbelasting, loonbelasting en omzetbelasting vormen ook een adequate overheidsinkomsten van uit de bosbouwsector. Deze inkomsten type worden rechtsreeks afgedragen aan het Ministerie van Financien.

13. DEVIEZEN GENERERING

De deviezen inflow voor een bepaalde sector over een bepaalde periode kan gelijk gesteld worden aan de exportopbrengsten gerealiseerd door die sector over zo een periode. De deviezen outflow is gelijk aan de waarde van de input importen ten behoeve van die sector over de desbetreffende periode. In de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 kwam de deviezen inflow voor de bosbouwsector neer op respectievelijk US \$ 3.295.000 , US \$ 3.521.000 , US \$ 5.404.000 en US \$ 2.488.000. Uitgaande van een import component van 60% van de productie waarde gerealiseerd door de bosbouwsector, wordt de netto deviezenopbrengst voor de desbetreffende jaren geschat op respectievelijk - US \$ 10.805.000 , - US \$ 9.979.000 , US \$ 7.136.000 en US \$ 10.292.000. Uit de hierboven gepresenteerde cijfers blijkt dat de netto deviezenopbrengst voor de respectievelijke jaren steeds negatief is geweest. De oorzaak hiervan is reeds besproken in hoofdstuk 9.

14. HET BRUTO BINNENLANDS PRODUCT (BBP)

De toegevoegde waarde is de totale waarde van de geproduceerde goederen en diensten minus de waarde van de verbruikte goederen en diensten tijdens het productieproces. Voor de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 wordt de toegevoegde waarde voor de bosbouwsector geschat op respectievelijk US \$ 17.129.000 , US \$ 15.577.000 , US \$ 14.532.000 en US \$ 14.397.000.

Het bruto binnenlands product is de toegevoegde waarde plus de totale waarde van de afschrijvingskosten op de investeringsgoederen ingezet in het productieproces.

De afschrijvingskosten op de investeringsgoederen voor de jaren 2000, 2001, 2002 en 2003 zijn geraamd op respectievelijk US \$ 1.883.000 , US \$ 2.093.000 , US \$ 1.850.000 en US \$ 2.024.000.

Het bruto binnenlands product tegen marktprijs voor de bosbouwsector voor de desbetreffende jaren wordt geschat op respectievelijk US \$ 19.012.000 , US \$ 17.670.000 , US \$ 16.382.000 en US \$ 16.421.000. Het aandeel van de bosbouwsector aan het nationale BBP in 2000, 2001, 2002 en 2003 bedragen 3%, 2,3%, 1,9% en 1,5%.

Tabel 15. Bruto binnenlands product van bosbouwsector van 2000 – 2003

Omschrijving	2000	2001	2002	2003
Toegevoegde waarde	17.129.000	15.577.000	14.532.000	14.397.000
Afschrijvingskosten	1.883.000	2.093.000	1.850.000	2.024.000
BBP in waarde	19.012.000	17.670.000	16.382.000	16.421.000
Bijdrage nationale BBP	3%	2,3%	1,9%	1,5%

15. BOSBEHEER EN BOSBEHEERSKOSTEN

Recente jaren doet zich op het internationale vlak een ontwikkeling voor waarbij bosbeheer geleidelijk aan zoveel als mogelijk, uit de overheidssfeer wordt gehaald. De gedachtegang hierachter is om de overheids budget te ontlasten en de gebruikers van het bos de beheerskosten zelf te laten vergoeden. Tevens wordt hiermee besluitvorming m.b.t. bosbouwbeleid ook uit de overheids bureaucratie gehaald. Vermeldenswaard is het dat in Guyana dit proces succesvol is verlopen.

Met het opzetten van de SBB is er door Suriname de eerste stap gedaan naar die richting toe. De volgende stap is om een bosbouwautoriteit in te stellen waarbij de begroting van dit instituut gefinancierd zal worden uit een deel (75%) van de geïnde bosbouw belastingen m.n. de concessierechten en de retributies.

In de huidige status en omstandigheden bedraagt de operationele kosten van SBB op jaar basis ongeveer US \$ 720.000. Met het instellen van de bosbouw autoriteit zullen bosbeheer en natuurbeheer onder een structuur worden geplaatst. Hiermee zal de competentie van dit instituut uitbreiden en zal tevens de aan haar toe bedeelde taken effectiever ter hand worden genomen. Het is evident dat dit gepaard zal gaan met een verhoogde kosten voor bosbeheer. Stel dat na implementatie van het hierboven uiteengezette plan de operationele kosten van bosbeheer met ongeveer 100% zal stijgen, zal de bosbouwautoriteit op jaar basis minimaal US \$ 1,4 miljoen nodig hebben om op adequate wijze haar werkzaamheden uit te voeren.

De vraagstelling kan geplaatst worden of de bosbouwsector de potentie ter beschikking heeft en in staat is om jaarlijks tenminste dit bedrag op te brengen.

Middels een aantal exercities zal geprobeerd worden om de capaciteit van de sector in deze context tot uiting te brengen.

Scenario 1.

In 2003 bedroeg de gerealiseerde concessierechten en retributie ontvangsten uit de sector US \$ 668.000. Als 75% hiervan besteed wordt voor de financiering van de operationele kosten van de bosbouw autoriteit in de vorm van beheers vergoeding, komt dat neer op US \$ 500.000.

Scenario 2.

Effectieve benutting van het huidige concessie bestand.

- Totale oppervlakte uitgegeven concessie 2 miljoen ha
- Netto productie areaal 75% is 1,5 miljoen ha
- Kapcyclus 40 jaren
- Kapvlakte per jaar 37.500 ha
- Kapbare hout per ha 20 m³
- Rondhout productie per jaar 750.000 m³
- De verhouding van de productie van klasse A en klasse B houtsoorten is 50%, want bij betere benutting van de concessie neemt de productie van de klasse B houtsoorten toe

- Gemiddelde retributie per m³ rondhout bij huidige geldende bosbouw heffingen US \$ 5,75
- Retributie opbrengsten per jaar US \$ 4,3 miljoen
- Gemiddelde concessierechten per ha concessie US \$ 0,02
- Te innen concessierechten per jaar US \$ 40.000
- Te innen beheersvergoeding per jaar US \$ 3,3 miljoen

Scenario 3.

Uitbreiding van het houtproductie areaal.

- Maximale benutting van het geïndiceerde productiebos van 5 miljoen ha
- Netto productie areaal 75% is 3.750.000 ha
- Kapcyclus 40 jaren
- Kapvlakte per jaar 93.750 ha
- Kapbare hout per ha 20 m³
- Rondhout productie per jaar 1.875.000 m³
- De verhouding van de productie van klasse A en klasse B houtsoorten is 50%, want bij betere benutting van de concessie neemt de productie van de klasse B houtsoorten toe
- Gemiddelde retributie per m³ rondhout bij huidige geldende bosbouw heffingen US \$ 5,75
- Retributie opbrengsten per jaar US \$ 10,7 miljoen
- Gemiddelde concessierechten per ha concessie US \$ 0,02
- Te innen concessierechten per jaar US \$ 100.000
- Te innen beheersvergoeding per jaar US \$ 8,1 miljoen

Scenario 4.

Herziening bosbouw tarieven bij de uitbreiding van het houtproductie areaal, als een incentive voor een optimale benutting van het productiebos

- Maximale benutting van geïndiceerde productie bos van 5 miljoen ha
- Netto productie areaal 75% is 3.750.000 ha
- Kapcyclus 40 jaren
- Kapvlakte per jaar 93.750 ha
- Kapbare hout per ha 20 m³
- Rondhout productie per jaar 1.875.000 m³
- De verhouding van de productie van klasse A en klasse B houtsoorten is 50%, want bij betere benutting van de concessie neemt de productie van de klasse B houtsoorten toe
- Gemiddelde retributie per m³ rondhout wordt verlaagd tot US \$ 3,50
- Retributie opbrengsten per jaar US \$ 6,6 miljoen
- Gemiddelde concessierechten per ha concessie US \$ 0,10
- Te innen concessierechten per jaar US \$ 500.000
- Te innen beheersvergoeding per jaar US \$ 5,3 miljoen

16. BUITENLANDSE INVESTERINGEN IN DE BOSBOUWSECTOR

16.1 Algemeen

Vanaf begin jaren 90 heeft er mede door het uitgestippelde overheidsbeleid een trend zich voorgedaan, waarbij er sterke interesse getoond is door buitenlandse en wel vooral de zuidoost Aziatische multinationale ondernemingen om investeringen te plegen in de bosbouwsector in Suriname. Gebleken is dat in de periode 1995 tot en met 2003 er zeker 13 buitenlandse bedrijven zich gevestigd hebben in Suriname. Vanuit de Aziatische regio zijn het 8 bedrijven uit China, 1 uit Indonesië en 1 uit Maleisië. De investeerders uit Europa zijn, 1 bedrijf uit Nederland en 1 uit België. Verder is er 1 bedrijf uit de Verenigde Staten van Amerika die ook geïnvesteerd heeft in de sector.

De Aziatische bedrijven ontplooiën activiteiten in bosexploitatie, houtverwerking en exporten. Hierbij wordt er zowel rondhout als gezaagd hout geproduceerd en voornamelijk afgezet op de Aziatische markt. Gebleken is dat een deel van het gezaagd hout ook op de lokale markt wordt verkocht.

Het Nederlandse bedrijf heeft geïnvesteerd in een verwerkingsunit, waarbij er palen en gezaagd hout geproduceerd wordt voor de Nederlandse markt. En het Belgische bedrijf heeft zich voornamelijk gericht op de productie van materiaal ten behoeve van botenbouw.

Het Amerikaanse bedrijf heeft een bestaande niet operationele Surinaamse houtzagerij overgenomen en gerehabiliteerd. Dit bedrijf heeft zich gericht op de productie van ruw bewerkt hout dat bestemd is voor omheining en agrarische gebruik in de Verenigde Staten van Amerika.

De buitenlandse investeerders hebben in Suriname 7 bosexploitatie units en 9 houtverwerkingsunits opgezet. De bosexploitatie capaciteit wordt geraamd op 145.000 m³ rondhout per jaar, terwijl de geïnstalleerde houtverwerkingscapaciteit geschat wordt op 160.000 m³ rondhout input per jaar.

Het totaal geïnvesteerde bedrag in deze periode wordt geschat op US \$ 37 miljoen.

Voorts dient opgemerkt te worden dat 10 bedrijven in totaal een oppervlakte van ongeveer 1 miljoen ha bos in concessie hebben.

16.2 Output van de investeringen

De gezamenlijke exporten van deze bedrijven over 1995-2003 zag er als volgt uit:

Assortiment	Volume in m ³	Waarde in US \$
Rondhout	93.000	8.200.000
Palen	3.100	567.000
Gezaagd hout	16.000	3.976.000
Totaal	112.000	12.743.000

Deze bedrijven hebben over een periode van 8 jaren een gezamenlijke exportwaarde van US \$ 12.743.000 behaald. Aangenomen wordt dat hout voor een waarde van ongeveer 30% van de totale gerealiseerde exportwaarde afgezet is op de lokale markt. Dit in beschouwing nemend komt de gerealiseerde omzet over de desbetreffende periode op US \$ 16,5 miljoen. Uitgaande van een winst marge van 20% komt de behaalde winst op US \$ 3,3 miljoen.

Dit in aanmerkingnemend is het te stellen dat in een periode van 8 jaren de buitenlandse ondernemers in Suriname ongeveer 9% van hun geïnvesteerd kapitaal hebben terug verdiend.

Uit de hierboven gepresenteerde informatie blijkt dat de buitenlandse ondernemingen die geïnvesteerd hebben in de sector de beschikbare potentie totnogtoe niet volledig hebben kunnen benutten. De verwachte impact op macro niveau is nog uitgebleven.

Dit is onder ander te wijten aan de volgende factoren:

- De counterparts vanuit de Surinaamse zijde waren meestal incompetent. Hierdoor was de begeleiding incorrect en er werden onjuiste adviezen en informatie verstrekt, terwijl daar tegenover er hoge consultant honoraria getoucheerd werden.
- Het beeld van de Surinaamse bossen was niet duidelijk bij de investeerders. Ze gingen ervan uit dat het overeenkomsten vertoonden met de Aziatische en Afrikaanse bossen, waar de opbrengsten per ha veel hoger zijn.
- Geen ervaring met Surinaamse heterogene bossen, waar er een andere methode van duurzame exploitatie toegepast wordt dan in Azië.
- Een groot deel van de in Suriname voorkomende houtsoorten is internationaal niet bekend, waardoor het heel moeilijk is om het te vermarkten. En er is geen gerichte marketing gedaan om het gebruik en de toepassing van de houtsoorten internationaal bekendheid te geven.
- Traditie, taal en cultuur verschillen met lokale arbeiders en inwoners zijn groot en blijken heel moeilijk om te overbruggen.
- Overgroot deel van de machines zijn geïmporteerd uit China, waardoor de onderdelen voorziening afhankelijk is van de Chinese leveranciers.
- Het ingezette materieel dat ingevoerd is van uit China bleek niet helemaal geschikt te zijn voor exploitatie (uitsleep met Dozer) in Surinaamse bossen en de verwerking van Surinaamse houtsoorten (zaagbladen etc).
- De productie kosten en vooral verschepingskosten naar Azië zijn hoog, waardoor er niet geconcurrereerd kan worden met aanbieders uit andere delen van de wereld.
- Geen adequate management voering.
- Te kort aan geschoolde krachten op zowel laag, middelbaar als hoger niveau.
- De financiële crisis in Azië in het einde van de jaren negentig veroorzaakte een stagnatie en zelfs een set back in de bedrijfsactiviteiten.

Hierdoor hebben een aantal investeerders zich teruggetrokken uit het land en uitgeweken naar andere gebieden.

16.3 Mogelijke output bij optimale en efficiënte benutting van de bospotentie

Door de Surinaamse overheid is er een zekere mate van natuurlijke hulpbron beschikbaar gesteld aan de buitenlandse investeerders. Uitgedrukt in oppervlakte bedraagt het ongeveer 1 miljoen ha bos in concessie voor het exploiteren van hout. Met een aanname van het feit dat ongeveer 25% van het gebied door diverse omstandigheden buiten de productie sfeer gehouden moet worden, komt het netto productie areaal op ongeveer 750.000 ha. Met een kapvolume van 20 m³ rondhout per ha komt het de staande houtvoorraad op 15.000.000 m³.

Bij een productie plan uitgespreid over 40 jaren zou per jaar ongeveer 18.750 ha bos selectief worden gekapt. Dit kan een jaar productie bieden van 375.000 m³ rondhout.

Stel dat 200.000 m³ rondhout lokaal verwerkt zou worden tot gezaagd hout en 175.000 m³ zou worden geëxporteerd. Met dit uitgezette plan kan een jaar omzet worden behaald van US \$ 56.000.000. Met een winst marge van 20% komt de winst op US \$ 11.000.000 per jaar.

Voor de inrichting en in exploitatie brengen van 1.000.000 ha bos is een investering van ongeveer US \$ 100.000.000 nodig.

Deze investering kan in ongeveer 9 jaren worden terug verdiend.

16.4 Impact van het oliepalm project in het Patamacca gebied

Door de Surinaamse overheid is er ongeveer 51.000 ha tropische regenwoud beschikbaar gesteld aan een Chinese investerings groep genaamd China Zhong Heng Tai Investment Co. Ltd. om een project tot uitvoering te brengen voor het opzetten van een oliepalm plantage en de palmvruchten verder te verwerken tot ruw palmolie. Bij deze is er door de overheid een keuze gedaan om een deel van het tropische regenwoud op te offeren voor het bevorderen van een duurzame agrarische ontwikkeling in het land. In dit verband zal er bos geconverteerd worden tot landbouw areaal, waarbij er zeker een gebied met een omvang van 40.000 ha kaal zal worden gekapt. Dat wil zeggen dat alleen door dit project het Surinaamse tropische regenwoud met ongeveer 0,3% zal afnemen.

Aangegeven is dat het hout dat door deze activiteit vrij zal komen nuttig zal worden aangewend. Door de investeerder zal het hout, een deel als rondhout en een deel als gezaagd hout afgezet worden op zowel de lokale als internationale markt.

Volgens de FAO wordt de gemiddelde biomassa in het project gebied geraamd op 430 m³ per ha. Echter zal gezien de staat en omvang van de diameter dikte van de bomen slechts 40% daarvan benut worden als productie hout, wat neerkomt op 172 m³ per ha. De totale bruikbare staande houtvoorraad komt op basis hiervan te staan op 6.880.000 m³.

Voor het benutten van het hout zal er 1 bosexploitatie unit en 2 houtverwerkingsunits worden opgezet. Hiervoor zal er US \$ 24.438.900 geïnvesteerd worden over een periode van 12 jaar. Er zal ongeveer 380 man van hoog, midden tot laag kader ingezet worden. Aangegeven is door de investeerder dat primair een beroep gedaan zal worden op de lokale arbeidsmarkt. Als blijkt dat de lokale markt in de behoefte niet kan voorzien, dan zullen arbeiders van buiten worden binnen gehaald.

De gemiddelde rondhout productie wordt geraamd op 680.000 m³ per jaar. Terwijl de gezaagd hout productie geschat wordt op 70.400 m³ per jaar.

De houtomzet wordt geraamd op US \$ 99.599.600 per jaar, waarbij zeker 80% van de omzet gerealiseerd zal worden op de internationale markt.

Overheidsinkomsten

De jaarlijkse af te dragen inkomsten belasting aan de Staat door deze onderneming wordt geraamd op US \$ 7.500.000.

De loonkosten op rondhout productie is 15% van de productiekosten wat neerkomt op US \$ 7,28 per m³. De loonkosten voor de productie van gezaagd hout is US \$ 29,94 per m³ gezaagd hout. De totale loonkosten wordt geraamd op US \$ 7.000.000. De loonbelasting ontvangsten voor de Staat wordt geschat op US \$ 2.660.000 per jaar.

Op jaarbasis zal er gemiddeld voor US \$ 78.162.800 aan rondhout geëxporteerd worden. Op basis van 20% van de exportwaarde, komt de jaarlijkse te innen exportrechten op US \$ 15.632.560.

Daar voor het gebied een Vergunning tot Incidentele houtwinning is uitgegeven zal er op het te winnen hout 200 % retributie worden geheven. Met een jaar productie van 680.000 m³ rondhout komt de jaarlijks te innen retributie op US \$ 8.160.000.

De totale inkomsten voor de Staat komt op jaarbasis op US \$ 33.952.000.

De mogelijkheid bestaat, indien de omstandigheden dat toelaten, dat een deel van het gezaagd hout ook op de lokale markt zal worden afgezet tegen de gangbare marktprijzen. Dit zal met zich kunnen meebrengen dat de prijs van gezaagd hout zal dalen. In dit geval zal de druk op de lokale houtverwerkingsbedrijven hoger worden. Daar de overige bedrijven in Suriname hout moeten produceren op basis van regels van duurzaam bosbeheer zoals aangegeven in Wet Bosbeheer (S.B. 1992. no. 80) en aanverwante wettelijke regels, zal hun productiekosten hoger komen te staan. Bij eenmalig leeg te kappen bos zoals vermeld in artikel 1 sub I van Wet Bosbeheer, waar er kaalkap plaatsvindt zullen bepaalde regels van duurzaam bosbeheer niet meer gelden. Hierdoor kan productiekosten worden gedrukt.

Faciliteiten

Op jaarbasis zal er ongeveer 680.000 m³ rondhout vervoerd worden van het te kappen gebied naar de verwerkingslocatie en naar de haven. Verder zal er gemiddeld op maand basis zeker een volume van 45.000 m³ hout worden geëxporteerd. Voor Surinaamse standaarden kan dit gecategoriseerd worden als een grote operatie. Bij deze moet nagegaan worden of de wegen en de havens berekend zijn voor vervoer en verscheping van zulke grote houtvolumes. Indien niet, dienen de wegen en de havens te worden aangepast. Gebleken is dat tot nu toe in Suriname, hout alleen vanuit de

haven in Paramaribo wordt geëxporteerd. Daar het oliepalm project in het district Marowijne uitgevoerd zal worden, moet de mogelijkheid bekeken worden om het hout te doen verschepen vanuit de havens in Moengo of Albina. Hierbij is een goed geoutilleerde permanente douane en boswachters post qua middelen en manschappen in dit district een hoge noodzaak.

Voorwaarde voor het slagen van dit project

Zoals aangegeven door de investeerder, zal het geproduceerd hout voortvloeiend uit dit project afgezet worden in China. Het Surinaamse hout is in China nog relatief onbekend. Voor het veroveren van een marktaandeel van een productie in een nieuwe markt moeten o.a. aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- Bekendheid van de toepassing van het product
- Garantie van kwaliteit
- Garantie van kwantiteit
- Continuïteit
- Concurrerende prijzen

Voor de acceptatie van Surinaamse hout door de Chinese markt is het noodzakelijk dat aan de hierboven aangehaalde voorwaarden wordt voldaan. Aangegeven moet worden wat de toepassingsmogelijkheden van Surinaamse hout is. Om te kunnen concurreren tegen traditionele aanbieders van hout op de Chinese markt moet hout van betere kwaliteit, lagere prijzen en de continuïteit in de levering gegarandeerd zijn. Een heel belangrijke aandachtspunt is de lange verschepings afstand van Suriname naar China, wat een verhogend effect kan hebben op de verkoopprijs van het hout. Dit kan een negatief factor vormen op de concurrentie positie van Surinaamse hout ten opzichte van hout uit Afrika en ander delen van de wereld.

Verder moet niet uit het oog verloren worden, dat de sociale stabiliteit in het gebied, tw. Patamacca gegarandeerd moet zijn om dit project tot uitvoering te brengen en tot een goed eind te laten belopen.

Toekomst perspectief

Op jaarbasis wordt er door de sector ongeveer 150.000 m³ rondhout geproduceerd. De gezaagd houtproductie wordt geraamd op 50.000 m³, terwijl de triplexproductie steeds afneemt. Van de geproduceerd houtproducten wordt ongeveer 50.000 m³ uitgedrukt in rondhout equivalent jaarlijks geëxporteerd. De rest, ongeveer 100.000 m³ uitgedrukt in rondhout equivalent wordt lokaal afgezet. Dit vertegenwoordigt een omzet van ongeveer US \$ 14.000.000.

Er wordt jaarlijks ongeveer US \$ 700.000 aan retributie, US \$ 15.000 aan concessie rechten en US \$ 250.000 aan exportrechten geïnd door de overheid. De totale overheidsinkomsten uit de bosbouwsector komt neer op ongeveer US \$ 1 miljoen per jaar.

Voorts wordt er geraamd dat ongeveer 4.500 mensen een bestaan vinden in de sector.

Met de uitvoering van het oliepalm project te Patamacca zal de totale rondhout productie stijgen naar 930.000 m³ rondhout per jaar. De gezaagd hout productie zal komen te staan op ongeveer 120.000 m³ per jaar. De rondhout en gezaagd hout exporten zullen toenemen tot respectievelijk 540.000 m³ en 60.000 m³ per jaar.

De Staat zal uit de bosbouwsector US \$ 8.860.000 aan retributie ontvangen. Verder kan opgemerkt worden dat er 2 miljoen ha bos uitgegeven is in concessie. Als al de concessionarissen hun verplichtingen nakomen zal er per jaar US \$ 40.000 aan concessierechten worden geïnd. Aan exportrechten op on- en ruw bewerkt hout zal de Staat US \$ 16.200.000 ontvangen. De ramingen voor de te innen inkomstenbelasting zal op basis van een jaar omzet van US \$ 120.000.000 komen te staan op US \$ 9.100.000. De totale overheids inkomsten zullen US \$ 34.200.000 bedragen. Volgens het uitgezette plan van het Patamacca oliepalm project zal het gebied over een periode van 12 jaren uitgekapt en omgezet zijn in een landbouwareaal. Dit brengt met zich mee, dat als er geen andere ontwikkelingen binnen de bosbouwsector zich zullen voordoen de houtproductie wederom zal dalen tot het huidige niveau van 150.000 m³ per jaar. Doch zal er een infrastructuur blijven bestaan op het marketing gebied, waarbij Surinaams hout bekendheid zal genieten op de immense Chinese markt. Hierdoor zal er voor de lokale industrie mogelijkheden openstaan om hout en houtproducten af te zetten op de Chinese markt. Verder zal er met de overheidsverdiensten uit het project heel wat institutionele vernieuwing en versterking hebben plaats gevonden dat kan leiden tot betere facilitering en begeleiding voor de realisatie van een duurzame ontwikkeling in de bosbouwsector.

Relevante Literatuur

ABS june 2004; Statistics Suriname

ABS September 2003; Suriname Census 2003, Voorlopig Verslag

Adrian Whiteman, FAO Rome, december 1999; Economic rent from forest operation in Suriname and proposal for revising its forest revenue system

Asraf M., Matai R., Horsten F., FAO Rome, 2000; Preliminary results of wood processing industry survey

China Zhong Heng Tai Investment co, Ltd., December 2002; Business Plan for the project of Suriname Oil palm Comprehensive Exploitation

Hardner J., Rice R. IDB 1999; An assesment of the economic oportunities for forest resources use in Suriname

FAO, Rome, 2003; State of the World Forest 2003

SBB, 2002; Bosbouwstatistieken, Productie-, export en import van hout en houtproducten in 2000

SBB, 2002; Bosbouwstatistieken, Productie-, export en import van hout en houtproducten in 2001

SBB, 2003; Bosbouwstatistieken, Productie-, export en import van hout en houtproducten in 2002

SBB, 2004; Bosbouwstatistieken, Productie-, export en import van hout en houtproducten in 2003